

۱۵۳/۲

تعداد واحد: ۳
هم نیاز: ندارد

کد: ۴۶
کد: ۲۰

نام درس: مسائل فلسفه (۱)
پیش‌نیاز: تاریخ فلسفه

الف- منابع مطالعه

۱- کلیات فلسفه: پاپکین، ریچارد و استرول، آوروم. ترجمه: سید جلال الدین مجتبیوی. انتشارات حکمت- ۱۳۶۰ (تهیه شود)

۲- جزوه درسی: مقاله مقدمه‌ای بر مسائل شناسایی، مقاله نظریه معرفت در نزد کانت، مقاله مقدمه‌ای بر مابعدالطبیعه، مقاله جوهر، مقاله فلسفه دین (ارسال می شود)

ب- ضمیمه

ندارد

ج- ارزشیابی

۱- امتحانات ماهانه اول: ۱۰ نمره
امتحان میان‌ترم: ۳۰ نمره
ماهانه دوم: ۱۰ نمره
امتحان پایان ترم: ۵۰ نمره

۲- تکالیف (ندارد)

تکلیف اول (الزامی/فردی/ ۱۰ نمره / هفته چهارم)

تکلیف دوم (الزامی/فردی/ ۱۰ نمره / هفته سیزدهم)

۳- گزارش تکلیف: از ترم ۱۵۹۱۲ تکالیف این درس حذف شده به جای آن امتحانات

ندارد ماهانه برگزار می شود

مخصوص جامعه بهائی است.

فهرست مطالب راهنمای درس

صفحه

عنوان

۱

برنامهء مطالعه هفتگی

۲

معرفی درس

۳

اهداف درس

۱۰

معرفی منابع

۱۱

روشهای مطالعه

۱۳

راهنمای مطالعه هفتگی

۱۶

شیوهء ارزشیابی

۱۸

تکالیف

الف - راهنما

- ۱ - در صفحه ۵ قسمت اهداف آموزشی هفته ششم: هدف ۱۸ کلمه " فرم " غلط است " جزم " صحیح است .
- ۲ - در صفحه ۶ اهداف آموزشی هفته هفتم: اهداف ۹ - ۱۰ و ۱۱ کلمه " را " اول زائد است .
- ۳ - همان صفحه همان اهداف هدف ۱۳ کلمه " لونات " غلط است . " مونات " صحیح است .
- ۴ - صفحه ۱۲ سطر ۳ " صرف " غلط است " صرفا " صحیح است .

ب - متن

- ۱ - صفحه ۱ سطر ۱۰ مقاله " مقدمه‌ای بر مسائل شناخت‌شناسی " اصطلاح " در رابطه با " صحیح نمی باشد . بهتر است به جای آن " در خصوص " یا " در باره " گذاشت .
- ۲ - صفحه ۱ سطر ۱۹ اصطلاح " در ارتباط ... " صحیح نیست بهتر است به جای آن " مرتبط " گذاشته شود .

تعمیراتی منصوبہ

1. اس منصوبہ کے تحت اساتذہ کرام کی تنخواہیں، عوامی تعلیمی مراکز کی تعمیر و مرمت اور دیگر امور کے لیے رقمیں منظور کی جائیں گی۔

2. اس منصوبہ کے تحت اساتذہ کرام کی تنخواہیں، عوامی تعلیمی مراکز کی تعمیر و مرمت اور دیگر امور کے لیے رقمیں منظور کی جائیں گی۔

3. اس منصوبہ کے تحت اساتذہ کرام کی تنخواہیں، عوامی تعلیمی مراکز کی تعمیر و مرمت اور دیگر امور کے لیے رقمیں منظور کی جائیں گی۔

4. اس منصوبہ کے تحت اساتذہ کرام کی تنخواہیں، عوامی تعلیمی مراکز کی تعمیر و مرمت اور دیگر امور کے لیے رقمیں منظور کی جائیں گی۔

5. اس منصوبہ کے تحت اساتذہ کرام کی تنخواہیں، عوامی تعلیمی مراکز کی تعمیر و مرمت اور دیگر امور کے لیے رقمیں منظور کی جائیں گی۔

۱ - برنامه مطالعه هفتگی

هفته	کلیات فلسفه	جزوه* متون درس مسائل فلسفه (۱)
اول	۲۶۰ تا ۲۸۰	
دوم	۲۸۰ تا ۲۹۰	
سوم	۲۹۰ تا ۳۰۰	
چهارم	۳۰۰ تا ۳۱۰	ارسال تکلیف اول
پنجم	۳۱۰ تا ۳۲۸	
ششم	۳۲۸ تا ۳۳۷	مقدمه‌ای بر مسائل شنا ساین، و نظریه معرفت در نزد کانت
هفتم		ما بعدالطبیعه، و جوهر
هشتم		مرور درس
نهم		امتحان میان ترم
دهم	۱۴۳ تا ۱۵۳	
یازدهم	۱۵۶ تا ۱۶۸	
دوازدهم	۱۶۸ تا ۱۸۸	
سیزدهم	۱۸۸ تا ۲۰۴	ارسال تکلیف دوم
چهاردهم		فلسفه دین
پانزدهم	۲۰۵ تا ۲۳۷	
شانزدهم	۲۳۷ تا ۲۵۱	
هفدهم		مرور درس
هجدهم		امتحان پایان ترم (از کلیه مطالب خوانده شده در این درس)

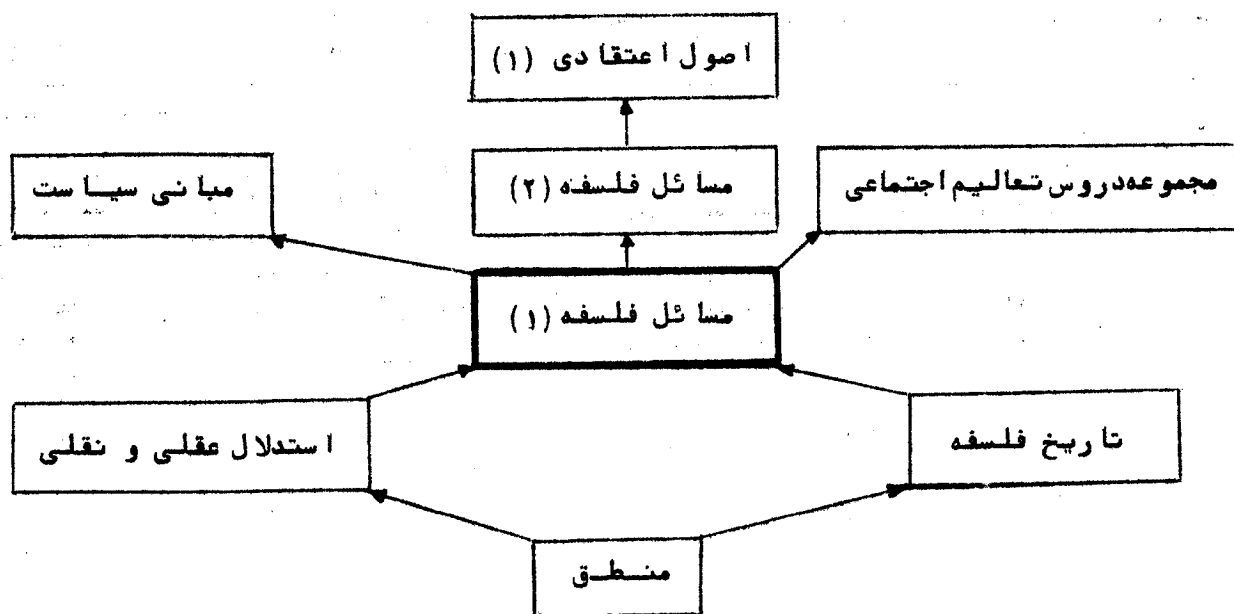
۲ - معرفی درس

درس مسائل فلسفه (۱) به بررسی اصول آراء و نظریات فلاسفه مغرب زمین در زمینه‌های "نظریه شناسایی"، "فلسفه اولی (مابعدالطبیعه)" و "فلسفه دین" می‌پردازد. با آشنایی مختصر و اجمالی که با فلاسفه غرب در درس تاریخ فلسفه صورت پذیرفته، اینک به مطالعه دقیقتر برخی از اصول آراء و مسائل مطروحه فلسفه غرب می‌پردازیم.

این درس از جهتی زمینه‌های لازم جهت آشنایی با اصول تفکر بسیاری از مکاتب فلسفی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و دینی را پدید می‌آورد و از جهتی زمینه‌های لازم برای مطالعه اصول اعتقادات اهل بقاء و فهم بهتر آثار الهیه در این زمینه را فراهم می‌سازد؛ و در واقع مطلب‌اخیر یکی از اهداف اصلی تهیه و تدوین و مطالعه این درس می‌باشد. به همین دلیل از انبوه مسائل مطروحه که فلاسفه مغرب زمین مطرح کرده‌اند، سه مبحث - که ذکر شد - انتخاب شده است و از آن سه مبحث مورد اشاره هم پاره‌ای از مطالب و موارد که از اهمیت بیشتری برخوردار بوده گزینش شده است.

با توجه به نمودار ارتباطی این درس می‌توان به مناسبت این درس با سایر

دروس پی برد:

۳- اهداف درس

الف- هدف کلی :

" درک و فهم مبانی و مسائل مطروحه در فلسفه‌های مغرب‌زمین، در زمینه‌های شناسایی، فلسفه اولی و فلسفه دین." همچنان که ملاحظه می‌شود سطح آموزشی که برای این هدف مشخص شده " درک " است. برای رسیدن به این سطح باید به دو نکته توجه کرد:

اول : خود این سطح را می‌توان در دو سطح فرعی " ترجمه " و " تفسیر " آورد. در واقع برای اینکه دانشجو به سطح درک برسد باید به سطوح ترجمه و تفسیر برسد. منظور از ترجمه بازگویی و بازنویسی مطلب مطالعه شده به زبان و بیان خود است (و نه آنچه عینا در متن مورد مطالعه انشاء شده). و منظور از تفسیر کشف و بازشناسی خطوط اصلی و چهارچوبهای کلی حاکم بر متن مورد مطالعه می‌باشد. در واقع دانشجو در این سطح باید بتواند اندیشه‌های اصلی در یک متن را بیرون بکشد و سبب ارتباط میان این اندیشه‌ها را - که اجزاء تشکیل دهنده متن مورد مطالعه اند - دریابد.

دوم : همچنین باید به خاطر داشته باشید که هر چند هدف اصلی در این درس درک و فهم است ولی برای رسیدن به سطح درک باید از سطح حافظه گذشته باشید. یعنی هر چند که حفظ کردن مطالب در این درس جزء اهداف نمی‌باشد ولی ضرورتاً شما برای اینکه به سطح درک و فهم برسید باید قبلاً به سطح حافظه رسیده باشید.

(۱) حافظه ← (۲) درک (ترجمه + تفسیر)

ب- اهداف آموزشیاهداف آموزشی هفته اول :

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱- آزمایش دکارت را توضیح دهد.
- ۲- نظر دکارت را در باره قابلیت اعتماد به معلومات حسی توضیح دهد.
- ۳- ارتباط الوهیت با شناسایی را از نظر دکارت توضیح دهد.
- ۴- نظر سوفسطائیان را در مورد شناسایی توضیح دهد.
- ۵- انتقاد سقراط را بر سوفسطائیان توضیح دهد.
- ۶- نظر سقراط و افلاطون را در باره یادگیری (یا آوری) توضیح دهد.
- ۷- نظر افلاطون را در باره منبع شناسایی توضیح دهد.
- ۸- اقسام شناسایی را از دیدگاه سقراط، توضیح دهد.

۹ - فرق میان ظاهر و واقعیت را از دیدگاه افلاطون توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته دوم:

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱ - در باره " یقین دکارت نسبت به هستی خود " توضیح دهد.
- ۲ - " وضوح و تمایز " را از دیدگاه دکارت توضیح دهد.
- ۳ - تصورات فطری را از دیدگاه دکارت توضیح دهد.
- ۴ - برهان دکارت را بر وجود واقعیت عینی توضیح دهد.
- ۵ - انتقاد شکاکانه را بر نظریات دکارت و افلاطون توضیح دهد.
- ۶ - هندسه‌های غیر اقلیدسی و تاثیر آن را بر ریاضیات توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته سوم:

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱ - رد تصورات و معلومات فطری را از دیدگاه لاک توضیح دهد.
- ۲ - نظریه " صفحه سفید " را توضیح دهد.
- ۳ - اقسام شناسایی را از دیدگاه لاک توضیح دهد.
- ۴ - شناسایی شهودی را توضیح دهد.
- ۵ - شناسایی برهانی را توضیح دهد.
- ۶ - شناسایی حسی را توضیح دهد.
- ۷ - حدود شناسایی را از دیدگاه لاک توضیح دهد.
- ۸ - برهان لاک را بر وجود واقعیت خارجی توضیح دهد.
- ۹ - مشکل ناشی از طرز فکر تجربی - در نظر لاک - را توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته چهارم:

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱ - انتقاد بارکلی را بر لاک توضیح دهد.
- ۲ - دلایل و براهین بارکلی را در زمینه رد واقعیت بیرونی توضیح دهد.
- ۳ - گزاره " بودن همان مدرک بودن است " را از دیدگاه بارکلی توضیح دهد.
- ۴ - نظریه مثبت بارکلی را توضیح دهد.
- ۵ - منظور از نفی ماده انکاری (Immaterialism) را توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته پنجم:

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱ - مفاهیم " تاثرات " و " تصورات " را در نزد هیوم توضیح دهد.

- ۲ - مفاهیم " حافظه " و " تخیل " را در نزد هیوم توضیح دهد.
- ۳ - تحلیل هیوم را در رد علیت توضیح دهد.
- ۴ - علت‌گرایی هیوم به " عدم یقین " را توضیح دهد.
- ۵ - تحلیل هیوم را از طبیعت‌انسان (و علت‌اعتقاد آدمی به اصل علیت) توضیح دهد.
- ۶ - علت‌شکاکیت کامل هیوم را توضیح دهد.
- ۷ - ماهیت تجربه را از دیدگاه هیوم توضیح دهد.
- ۸ - عادی و غیرعادی (و ارتباط آن با معقول و نامعقول) را از دیدگاه هیوم توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته ششم:

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱ - مذهب عقل و تجربه را از دیدگاه لایبنیتز توضیح دهد.
- ۲ - انواع احکام را از دیدگاه کانت برشمارد و توضیح دهد.
- ۳ - نخستین مرحله علم را - از دیدگاه کانت - توضیح دهد.
- ۴ - برداشت کانت را از " زمان " و " مکان " توضیح دهد.
- ۵ - دومین مرحله علم را - از دیدگاه کانت - توضیح دهد.
- ۶ - برداشت کانت را از مقولات توضیح دهد.
- ۷ - انواع مقولات را برشمارد (چهار مقوله اصلی کافی است و حفظ باقی مقولات فرعی لزومی ندارد).
- ۸ - ارتباط عقل و تجربه و تاثیر آن دو را بر علم انسان - بنا بر نظر کانت - توضیح دهد.
- ۹ - در باره مسائل شناخت‌شناسی (نظریه شناسایی) به طور کلی توضیح دهد.
- ۱۰ - نظر اصحاب اصالت حس را توضیح دهد.
- ۱۱ - نظر اصحاب اصالت عقل را توضیح دهد.
- ۱۲ - در باره مسئله " ساخت شناخت " به طور کلی توضیح دهد.
- ۱۳ - اصول عقل را برشمارد.
- ۱۴ - اصل جهت کافی و هر یک از متفرعات آن را توضیح دهد.
- ۱۵ - اصل هو هویت را توضیح دهد.
- ۱۶ - در باره مسئله " اعتبار شناخت " به طور کلی توضیح دهد.
- ۱۷ - نظر پیروان مذهب " شک " را به طور کلی توضیح دهد.
- ۱۸ - نظر پیروان مذهب " فرم " را به طور کلی توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته هفتم :

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱- وجه تسمیه صحیح مابعدالطبیعه را توضیح دهد.
- ۲- گستره شمول مفهوم مابعدالطبیعه را توضیح دهد.
- ۳- فرق بین مابعدالطبیعه و سایر علوم را توضیح دهد.
- ۴- مسائل و ابواب اصلی و اساسی مابعدالطبیعه را برشمارد.
- ۵- دامنه شمول ابواب اصلی مابعدالطبیعه را توضیح دهد.
- ۶- معنی و مفهوم اصلی لفظ جوهر را توضیح دهد.
- ۷- مفهوم ثنویت در تصور جوهر را توضیح دهد.
- ۸- دو نظریه متمایز در خصوص جوهر را (نظریه مادی و معنوی) توضیح دهد.
- ۹- آراء افلاطون را در باب جوهر را توضیح دهد.
- ۱۰- آراء ارسطو را در باب جوهر را توضیح دهد.
- ۱۱- آراء دکارت را در باب جوهر را توضیح دهد.
- ۱۲- نظریه تک جوهری اسپینوزا را توضیح دهد.
- ۱۳- نظریه جواهر متعدد (لونا د) لایبنیتس را توضیح دهد.
- ۱۴- آراء فلاسفه تجربی مذهب در باب جوهر را توضیح دهد.
- ۱۵- نظریه کانت در باب جوهر را توضیح دهد.
- ۱۶- آراء مذاهب سه گانه در باب جوهر را توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته دهم :

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱- نظر هراکلیتوس را در باره مسئله ثبات و تغییر توضیح دهد.
- ۲- نظر پارمنیدیس را در باره مسئله ثبات و تغییر توضیح دهد.
- ۳- نظریه اتمیسم دموکریتوس را در باره مسئله ثبات و تغییر توضیح دهد.
- ۴- نظریه ارسطو را در باره مسئله ثبات و تغییر توضیح دهد.
- ۵- نظر دکارت را در باره مسئله روان و تن توضیح دهد.
- ۶- نظریه ماده انکارانه را در باره مسئله روان و تن توضیح دهد.
- ۷- انتقادات وارد بر نظریه ماده انکارانه را توضیح دهد.
- ۸- نظریه پدیدار زائد را توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته یازدهم:

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱ - قول به علل اعداد را توضیح دهد.
- ۲ - انتقاد وارد بر نظریه علل اعدادی را توضیح دهد.
- ۳ - راه حل لایبنیتز را برای مسئله روان و تن توضیح دهد.
- ۴ - راه حل اسپینوزا را برای مسئله روان و تن توضیح دهد.
- ۵ - نظر دینی در باره جبر را توضیح دهد.
- ۶ - مبنای مابعدالطبیعی جبر را توضیح دهد.
- ۷ - تاثیر پژوهشهای علمی (همچون روانشناسی و زیست شناسی) را در زمینه اعتقاد به جبر توضیح دهد.

- ۸ - تاثیر اصل عدم یقین هایزنبورگ را بر اعتقاد به اراده آزاد توضیح دهد.
- ۹ - نظر ویلیام جیمز را در باره اختیار توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته دوازدهم:

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱ - مابعدالطبیعه افلاطون را توضیح دهد.
- ۲ - مابعدالطبیعه نوافلاطونی را توضیح دهد.
- ۳ - غایت‌نگاری را از دیدگاه ارسطو توضیح دهد.
- ۴ - ارتباط ماده و غایت را از نظر ارسطو توضیح دهد.
- ۵ - صورت محض را از دیدگاه ارسطو توضیح دهد.
- ۶ - محرک غیرمتحرک را از دیدگاه ارسطو توضیح دهد.
- ۷ - نظریه فیزیکی اپیکورس را توضیح دهد.
- ۸ - لا حتمیت را از دیدگاه اپیکورس توضیح دهد.
- ۹ - نفی غایت را بر اساس نظر اپیکورس توضیح دهد.
- ۱۰ - ارتباط ماده و عقل را در مابعدالطبیعه رواقی توضیح دهد.
- ۱۱ - انواع جوهر و خصوصیات هر یک را در مابعدالطبیعه دکارت توضیح دهد.
- ۱۲ - نظریه اصالت معانی جرج بارکلی را توضیح دهد.
- ۱۳ - ارتباط عالم و مطلق را بر اساس نظر هگل توضیح دهد.
- ۱۴ - دیالکتیک را در مابعدالطبیعه هگل توضیح دهد.
- ۱۵ - منظور از ماده‌نگاری جدالی را توضیح دهد.
- ۱۶ - منظور از مذهب اصالت طبیعت را توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته سیزدهم:

دانشجو پس از مطالعه این بخش باید بتواند:

- ۱ - مبنای انتقادات هیوم بر مابعدالطبیعه را توضیح دهد.
- ۲ - انتقاد هیوم را از مفهوم جوهر توضیح دهد.
- ۳ - انتقاد هیوم را بر ایدئالیسم توضیح دهد.
- ۴ - انتقاد هیوم را بر مسئله روان و تن توضیح دهد.
- ۵ - انتقاد کانت را از علم مابعدالطبیعه توضیح دهد.
- ۶ - تعارض احکام را از دیدگاه کانت توضیح دهد.
- ۷ - نتایج حاصل از انتقادات کانت و هیوم را بر فلسفه بعد از خودشان توضیح دهد.
- ۸ - در باره حقانیت و امکان مابعدالطبیعه توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته چهاردهم:

دانشجو پس از مطالعه مقاله فلسفه دین باید بتواند:

- ۱ - اصطلاح فلسفه دین را توضیح دهد.
- ۲ - مباحثی را که در فلسفه دین مطرح می شود توضیح دهد.
- ۳ - وجه اشتراک دین و فلسفه را توضیح دهد.
- ۴ - برخی از وجوه افتراق و تفاوت های دین و فلسفه را توضیح دهد.
- ۵ - برخی از تعاریف دین از نظر فلاسفه و متفکرین را توضیح دهد.
- ۶ - مفهوم تجربه و تعبیر در دین را توضیح دهد.
- ۷ - زبان دین و ویژگی آن را توضیح دهد.
- ۸ - تمثیل و مدل در زبان دین را توضیح دهد.
- ۹ - اشکالاتی که از بکارگیری مدلها در مفاهیم دین پدید می آید را توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته پانزدهم:

تذکر: در این هفته مطالعه افزوده های مترجم جزء برنامه درسی شما نیست.

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱ - تفاوت دین طبیعی و دین وحیی را توضیح دهد.
- ۲ - برهان نظم را توضیح دهد.
- ۳ - انتقادات هیوم در باره برهان نظم را توضیح دهد. (انتقاد از تمثیل و مقایسه، انتقاد از علت و معلول، انتقاد از مذهب تشبیه، نقادی سنت گرای دینی).
- ۴ - نتایجی را که هیوم از انتقاد بر برهان نظم می گیرد، توضیح دهد.
- ۵ - برهان جهان شناسی را توضیح دهد.
- ۶ - انتقاد هیوم بر برهان جهان شناسی را - بر اساس نقد علیت - توضیح دهد.
- ۷ - انتقادات کانت را بر برهان جهان شناسی توضیح دهد.

اهداف آموزشی هفته شانزدهم:

دانشجو پس از مطالعه این درس باید بتواند:

- ۱ - برهان وجودشناسی را بر اساس نظر دکارت توضیح دهد.
- ۲ - مبنای برهان وجودشناسی را توضیح دهد. (بخش "ذات و وجود" صفحه ۲۳۸).
- ۳ - انتقاد گونیلو را بر برهان وجودشناسی توضیح دهد.
- ۴ - انتقاد اکوئینی را بر برهان وجودشناسی توضیح دهد.
- ۵ - انتقاد کانت را بر برهان وجودشناسی توضیح دهد.
- ۶ - نتایج مختلف حاصل از عدم کفایت دلایل عقلی در اثبات خدا را برشمارد.
- ۷ - منظور از مذهب لادری را توضیح دهد.
- ۸ - در باره "طریقه" ایمان توضیح دهد.
- ۹ - الحاد و بنیاد فلسفی آن را توضیح دهد.
- ۱۰ - همه خدایی را توضیح دهد.
- ۱۱ - خداانگاری و خداپرستی را توضیح دهد.
- ۱۲ - نظرات مختلف در زمینه "رابطه صفات الهی و مقیاسهای اخلاقی" را توضیح دهد.
- ۱۳ - انتقاد بر طریقه خداپرستی استدلالی را توضیح دهد.

۴ - معرفی منابع

الف - منابع اصلی :

۱ - کلیات فلسفه، پایکین، ریچارد و استرول، آروم، مترجم: سید جلال الدین مجتبیوی، تهران، انتشارات حکمت، ۱۳۶۰
سه فصل این کتاب (فلسفه اولی، نظریه شناسایی و فلسفه دین) به عنوان برنامه درسی شما انتخاب شده است.

۲ - جزوه متون مسائل فلسفه ۱

این جزوه شامل مقالات "مسائل شناخت شناسی"، "نظریه معرفت نزد کانت"، "مقدمه آبر مابعدالطبیعه"، "جوهر"، و "فلسفه دین" می باشد. تمامی این مقالات جزو برنامه درسی است که به عنوان مکمل متن اصلی مطالعه خواهد شد.

ب - منابع تکمیلی :

۱ - مقدمه‌ای بر فلسفه، بوخنسکی، می، مترجم: محمد رضا باطنی، تهران، نشر البرز،

۱۳۷۰

۲ - مسائل و نظریات فلسفه، آزدوکیویچ، ک، مترجم: منوچهر بزرگمهر، تهران، مؤسسه انتشارات علمی دانشگاه صنعتی آریا مهر، بی تاریخ

۳ - درآمدی به فلسفه، رندل، جان هرمن و جاستوس باکلی، مترجم: جلال الدین اعلم، تهران، انتشارات سروش، ۱۳۶۳

۴ - فلسفه عمومی یا مابعدالطبیعه، فولکیه، پل، مترجم: یحیی مهدوی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۶۶

۵ - شناسایی و هستی، مینار، مترجم: علیمراد داودی، تهران، انتشارات دهخدا، ۱۳۷۰

۶ - بحث در مابعدالطبیعه، وال، ژان، مترجم: یحیی مهدوی و همکاران، تهران، انتشارات خوارزمی، ۱۳۷۰

- تذکر: در نگارش منابع تکمیلی سعی شده است که منابع از ساده به دشوار معرفی شود. لذا در انتخاب منابع تکمیلی سعی شود منابع ابتدایی (شماره‌های ۱ و ۲ و ۳) مقدم بر منابع بعدی (شماره‌های ۴ و ۵ و ۶) مطالعه شود. برای حل مشکلات احتمالی می توانید به کتاب "سیر حکمت در اروپا" هم مراجعه نمایید. این کتاب به طور کامل در جزوه تاریخ فلسفه معرفی شده است.

۵ - روش مطالعه درس

شاید مهمترین نکته‌ای که در روش مطالعه درس باید عنوان کرد، توجه به اهداف آموزشی است. اهداف آموزشی مبین هر آن چیزی است که دانشجویان موظف‌اند که در طول نیمسال بیا موزند. ولی در مطالعه بر اساس اهداف آموزشی به دو نکته باید توجه داشت:

اول: در بیشتر موارد اهداف آموزشی با یکدیگر ارتباطی ندارند و از یکدیگر منفک‌اند. لذا برای اینکه دانشجو در جریان پیوستگی درس قرار گیرد، لازم است که یک بار کل متن درس را بدون توجه به اهداف آموزشی مطالعه کند و بعد از آن، در مرحله دوم درس را بر اساس اهداف آموزشی به طور تجسسی مطالعه کند. این روش در آن واحد که پیوستگی درس را به ذهن دانشجو متبادر می‌کند، باعث تعمیق و درک بهتر اهداف آموزشی هم می‌شود. در واقع اگر دانشجو بدون مطالعه کل متن درسی به مطالعه تجسسی (بر اساس اهداف آموزشی) بپردازد، ارتباط میان مطالب را درک نخواهد کرد و تنها معلومات متفرد و اعیانا گسیخته خواهد داشت.

دوم: هر چند که اهداف آموزشی برای ما اصل است، ولی خود اهداف آموزشی بر اساس هدف کلی تدوین شده و تا مین‌کننده هدف کلی می‌باشد. در واقع اهداف آموزشی در جهت هدف کلی است. بنا بر این در پاسخگویی به هر یک از اهداف آموزشی باید هدف کلی را هم در نظر داشت و بر اساس سطح یادگیری که در هدف کلی عنوان شده، عمل کرد. مثلا در این درس هدف کلی در سطح فهم و درک است. بنا بر این دانشجو باید هر هدف را بر اساس وجه نظر فهم و درک مورد مطالعه قرار دهد. (رجوع به هدف کلی). هر چند که ما در انتهای هر هدف آموزشی عبارت: "توضیح دهد" یا "بیان کند" را آورده‌ایم ولی باید به خاطر داشت که این توضیح دادنها و بیان کردنها باید در جهت اهداف کلی یعنی سطح فهم و درک باشد.

مثال: در اهداف آموزشی هفته سیزدهم آمده است که: "در باره حقانیت و امکان مابعدالطبیعه توضیح دهد." اگر دانشجو تنها به این هدف توجه داشته باشد ممکن است که تمامی مطالب صفحات ۲۰۲ تا ۲۰۴ را که مربوط به این موضوع است حفظ کند، ولی اگر به هدف کلی ناظر باشد خواهد دانست که اولاً باید سعی کند در این زمینه با بیان و زبان خود توضیح دهد (و نه عینا کلمات کتاب) و ثانياً باید خطوط اصلی و محوری هر بحث را کشف کند مثلاً در مورد این هدف ما چند موضوع را در ذیل این هدف کلی می‌توانیم ببینیم: (۱ - ارتباط مابعد -

الطبیعه با زندگی متخصصان ۲ - ارتباط مابعدالطبیعه و اخلاق ۳ - ارتباط مابعدالطبیعه با ملزومات زندگی اجتماعی و ... اینها مطالبی است که دانشجویان صرفاً با حفظ کردن مطالب بدانها نمی‌رسد.

۶ - راهنمای مطالعه هفتگی

هفته اول: از آنجایی که شما در هفته چهارم موظف به ارسال تکلیف اول هستید لذا از همین هفته اول، سعی در اجرای صحیح و به موقع برنامه زمانبندی را داشته باشید.

در این کتاب نظریات فلاسفه به شکل تاریخی معرفی شده است، ولی استثنائاً در ابتدای این فصل نظریات دکارت معرفی شده است. فی الواقع شما ابتدا با نظریات دکارت به عنوان اولین کسی که به طور جدی و دامنهدار به بحث شناسایی پرداخته، آشنا می شوید و با این پیش زمینه به مطالعه تاریخی عقاید فلاسفه در این مسـُـورد می پردازید.

هفته دوم: در این هفته به طور تفصیلی با نظریات دکارت آشنا می شوید. همچنانکه در هفته اول هم مطالعه کرده اید. دکارت اولین کسی است که به طور اخص به مبحث شناسایی پرداخته و به همین علت از اهمیت خاصی برخوردار است. برای فهم نظریات فلاسفه در این زمینه، درک نظریات دکارت ضروری است. از این رو توصیه ما اینست که تکیه بیشتری بر فهم نظریات این فیلسوف داشته باشید.

هفته چهارم: از ابتدای همین هفته همراه با مطالعه برنامه درسی، تکلیف خود را هم انجام دهید و ارسال نمایید.

هفته پنجم: در این هفته با نظریات هیوم آشنا می شوید. هیوم مهمترین فیلسوف تجربی و یکی از بزرگترین فلاسفه تاریخ است. مطالعه نظریاتش علاوه بر اینکه در فهم بهتر مکتب تجربه گرایی بسیار مؤثر است، در ضمن باعث فعالیت و تحرک ذهنی خواننده هم می شود. نظریه هیوم در باره علیت یکی از مهمترین نتایجی است که در فلسفه اشریدست می آید. لذا همانگونه که در مورد دکارت تاکید کردیم، در مورد این فیلسوف هم توصیه می کنیم که تکیه بیشتری بر درک نظریاتش داشته باشید.

هفته ششم: در این هفته شما علاوه بر کتاب، مقاله های "مسائل شناسایی" و "نظریه معرفت نزد کانت" را هم مطالعه می کنید. توجه داشته باشید که اهداف رفتاری مربوط به بخش کانت از مطالب مطروحه در کتاب (صفحات ۲۳۱ تا ۲۳۷) استخراج شده است. ولی همین مطالب به طور مشروح تر و کامل تر در مقاله "نظریه معرفت نزد کانت" (در جزوه راهنما) هم آمده است. لذا شما ابتدا صفحات ۲۳۱ تا ۲۳۷ را مطالعه کنید و بر آن اساس به اهداف آموزشی پاسخ دهید و سپس برای درک بهتر و تعمیق بیشتر به مقاله مزبور مراجعه نمایید.

لازم به ذکر است که کانت یکی از بزرگترین فلاسفه تاریخ است و نظریاتش در شنا سایی بسیار تاثیرگذار بوده است. به همین علت تأکیدی که در مورد دکارت و هیوم کردیم باید در اینجا تکرار کنیم. با مطالعه کتاب و جزوه تکیه بیشتری بر درک و فهم نظریات این فیلسوف داشته باشید.

برای مطالعه بیشتر در زمینه شنا سایی می توانید به منابع تکمیلی (شماره ۴ و ۵) مراجعه نمایید.

هفته هشتم: مقاله های " مقدمه ای بر مابعدالطبیعه " و " جوهر " مربوط به فصل " فلسفه اولی " می باشد. ولی این دو مقاله را به عنوان مقدمه ای برای ورود به بحث، در برنامه دزسی قبل از میان ترم مطالعه می نمائید.

هفته نهم و یازدهم: در این دو هفته شما با مسائل مابعدالطبیعه (فلسفه اولی) آشنا می شوید. شما در هفته قبل مقدمه ای را در معرفی فلسفه اولی مطالعه کرده اید. حال که با مفهوم مابعدالطبیعه و فلسفه اولی آشنا شده اید مسائل مطروحه در این رشته را بهتر درک خواهید کرد. در کتاب شما سه مسئله از مسائل مابعدالطبیعه طرح شده است، برای تکمیل این بحث ما یک مسئله دیگر (مسئله جوهر) را هم به برنامه دزسی شما افزوده ایم، که این مطلب را در هفته قبل مطالعه کرده اید. در ضمن انجام تکالیف را هم از همین هفته آغاز کنید.

هفته دوازدهم: فلاسفه پاسخهای متفاوتی به مسائل مطروحه در فلسفه اولی داده اند. همین تفاوت پاسخها باعث ایجاد انواع نظامهای مابعدالطبیعی شده است. در این هفته شما به مطالعه برخی از اصلی ترین این نظامها می پردازید. در این هفته مطالب زیادی - از جهت کمی - عنوان شده است، لذا توصیه می کنیم که ابتداء به طور اجمالی کتاب را مطالعه کنید و سپس با توجه به اهداف آموزشی به مطالعه تجسسی بپردازید. هر چند که توجه به اهداف آموزشی در تمام دروس و هفته ها واجب است ولی در این قسمت به علت کثرت مطالب بیشتر نمود می یابد.

هفته سیزدهم: در این هفته علاوه بر مطالعه دروس تکلیف خود را هم انجام دهید و ارسال نمائید.

هفته های پانزدهم و شانزدهم: توجه داشته باشید که در این بخش از برنامه دزسی افزوده های مترجم در کتاب کلیات فلسفه، جزء برنامه دزسی نمی باشد.

برای مطالعه بیشتر در زمینه فلسفه دین می توانید به کتب زیر مراجعه کنید:

میرچا الیاده، دین پژوهی، دفتر دوم، مترجم: بهاء الدین خرمشاهی (پژوهشگاه علوم

انسانی و مطالعات فرهنگی، طهران: ۱۳۷۳)

هیک، جان، فلسفه دین، مترجم: بهرام راد، ویراسته: بهاء الدین خرمشاهی

(انتشارات بین المللی الهدی، چاپ ۱۳۷۲)

۲- شیوه ارزشیابی

ارزشیابی این درس به دو صورت امتحانات و تکالیف انجام می‌گیرد.

الف- امتحانات :

امتحان میان ترم (۳۰ نمره) و امتحان پایان ترم (۵۰ نمره).

این امتحانات به صورت سؤالات تشریحی، گزینه‌ای و در صورت لزوم کوتاه پاسخ خواهد بود. سؤالات بیشتر از هر چیز به بررسی آراء و نظرات و انتقادات فلاسفه می‌پردازد و هر چند عین اهداف آموزشی نیست ولی برخاسته از آنهاست. و نیز به شکل مقایسه‌ای و ترکیبی - میان آراء دو فیلسوف - خواهد بود. مگر در کتاب چنین مقایسه‌ای صورت گرفته باشد.

از آنجا که هدف این درس درک و فهم می‌باشد، لذا در پاسخ به سؤالات باید آنچه مورد درک و فهم شما واقع شده به عنوان پاسخ مطرح گردد و از حفظ کردن مطالب و نقل به عین آنها پرهیز شود.

ب- تکالیف :

همچنان که در برنامه زمانبندی هم ذکر شده، شما موظف به ارسال دو تکلیف می‌باشید، که در هفته‌های چهارم و سیزدهم می‌باشد. شایان ذکر است که در هر تکلیف دو سؤال مطرح شده است. از این رو برای اینکه شما از بیان شش سؤال مطروحه در هر تکلیف، سؤال مربوط به خود را بیابید، در جلوی هر سؤال نیمسالی نوشته شده است و شما نیمسال مربوط به خود را در دو سؤال خواهید یافت. بنابراین این فقط به همان دو سؤال که مربوط به نیمسال شماست پاسخ دهید.

به هر تکلیف ۱۰ نمره اختصاص داده شده است که تکلیف اول شامل تمرین و ارزشیابی مطالب مطالعه شده در هفته‌های اول تا پنجم و تکلیف دوم شامل تمرین و ارزشیابی مطالب مطالعه شده در هفته‌های نهم تا چهاردهم می‌باشد. تکالیف بعد از تصحیح و نمره‌گذاری عودت داده می‌شود.

هر چند که ارزشیابی میان ترم و پایان ترم بر اساس هدف کلی و اهداف آموزشی صورت می‌گیرد ولی در بعضی از این تکالیف، با اهداف آموزشی فراتر رفته‌ایم و علت این امر چیزی جز درک بهتر همان اهداف آموزشی نبوده است. در واقع تکالیفی که شما انجام می‌دهید مقدماتی را برای دستیابی به اهداف آموزشی فراهم می‌نماید.

در انجام تکالیف به همان نکاتی که در روشهای مطالعه تذکر داده شده توجه فرمائید (رجوع به روشهای مطالعه و اهداف)، یعنی از طرفی به حفظ و بازنویسی

صرف مطالب اکتفا نکنید (بلکه مطالب را به بیان خود ترجمه نمائید) و از طرف دیگر سعی در کشف خطوط اصلی و نکات کلیدی مطالب داشته باشید و توضیحات خود را در حول این نکات و خطوط ذکر کنید. در نمره گذاری هر تکلیف هم همین دو شاخص در نظر خواهد بود.

مثال : نظریات مختلف در زمینه جبر و اختیار را توضیح دهید.
 برای پاسخ به این سؤال اولاً باید جواب شما به بیان و عبارات خودتان باشد، ثانیاً باید خطوط اصلی و نکات کلیدی در این زمینه را بیابید و در آن موارد توضیح دهید. نکات اصلی این پاسخ عبارت است از :

(۱) قائلین به جبر $\left\{ \begin{array}{l} \text{ادله دینی} \\ \text{مبنای مابعدالطبیعی} \end{array} \right.$

(۲) قائلین به اختیار $\left\{ \begin{array}{l} \text{اراده آزاد و علم} \\ \text{نظر ویلیام جیمز در باره اختیار} \end{array} \right.$

تکالیف مخصوص نیمسال ۱۵۵/۲ پا بیز ۲۲

تکلیف اول (هفته چهارم)

- ۱ - اقسام شناسایی را از دیدگاه افلاطون و لاک توضیح دهید.
- ۲ - نقش خدا در ارتباط با شناسایی در فلسفه بارکلی و دکارت چیست؟ توضیح دهید.

تکلیف دوم (هفته سیزدهم)

- ۱ - اسپینوزا و لایبنیتز برای مسئله روان و تن چه راه‌حلهایی پیشنهاد کرده‌اند؟ توضیح دهید.
- ۲ - انتقاداتی را که هیوم به هر یک از مباحث مابعدالطبیعه کرده است توضیح دهید.

تکالیف مخصوص نیمسال ۱۵۶/۱ بهار ۲۸

تکلیف اول (هفته چهارم)

- ۱ - چگونگی تطابق بین داستان تمثیل غار و مراحل شناسایی را در فلسفه افلاطون توضیح دهید.

- ۲ - بر همین دکارت و لاک را در اثبات و رد معلومات فطری توضیح دهید.

تکلیف دوم (هفته سیزدهم)

- ۱ - رؤس مطالبی و ادله‌ای را که در مورد جبر و اختیار از طرف متکلمین فلاسفه و علما بیان شده مختصراً توضیح دهید.
- ۲ - نظریات دکارت، بارکلی و هیوم را در مورد جوهر توضیح دهید.

تکالیف مخصوص نیمسال ۱۵۶/۲ پا بیز ۲۸

تکلیف اول (هفته چهارم)

- ۱ - نظریات مهم لاک و بارکلی را در امر شناسایی برشمارید و مقایسه نمایید.
- ۲ - شک دکارت چگونه به یقین می‌رسد توضیح دهید.

تکلیف دوم (هفته سیزدهم)

- ۱ - در ارتباط روان و تن ماده‌انگاری چه نظریه‌ای دارد و چه انتقاداتی بر آن وارد است؟ توضیح دهید.
- ۲ - کانت مابعدالطبیعه را چگونه ارزیابی می‌کند؟ توضیح دهید.

Handwritten text line 1

Handwritten text line 2

Handwritten text line 3

Handwritten text line 4

Handwritten text line 5

Handwritten text line 6

Handwritten text line 7

Handwritten text line 8

Handwritten text line 9

Handwritten text line 10

Handwritten text line 11

Handwritten text line 12

Handwritten text line 13

Handwritten text line 14

Handwritten text line 15

Handwritten text line 16

Handwritten text line 17

Handwritten text line 18

Handwritten text line 19

Handwritten text line 20

Handwritten text line 21

Handwritten text line 22

Handwritten text line 23

Handwritten text line 24

Handwritten text line 25